ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA" ("LIBERTY")
THE UKRAINIAN NEWSPAPER
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday, by
The Ukrainian Nat'l Ass'n
of America
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Subscription:
per year...... $2.00 | Canada & Europe:
half year...... 1.00 | per year...... $3.00
single copy.. .03 | half year..... 1.50

СВОБОДА

ЗАЛОЖ. 1893 РОКУ.
"СВОБОДА" ("LIBERTY")
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
в Америці
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Передплата:
на рік......... $2.00 | Канада і Европа:
на пів року 1.00 | на рік......... $3.00
поод. число .03 | на пів року 1.50

УРЯДОВИЙ ОРГАН У. Н. СОЮЗА В АМЕРИЦІ "SVOBODA" OFFICIAL ORGAN OF THE UKR. NAT'L ASS'N OF AMERICA

РІК XXIII. Джерзи Сіти, Н. Дж., второк 26-го січня 1915. Ч. 10. VOL. XXIII. Jersey City, N. J., Tuesday, January 26 1915. N. 10.

ДАЛЬШІ МОСКОВСЬКІ ПЛЯНИ НА МОСКОВЩЕНЄ ГАЛИЧИНИ.

Москалі уступили зпід Перемишля.

Побіда австро-угорськоі армії на Буковині.

Велика битва на Німецькім мори принесла тяжкі страти.

В Галичині:

МОСКОВЩЕНЄ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ.

ПЕТРОГРАД, столиця Росії. (через Лондон), 23. січня. — Львівський кореспондент тутешної московської щоденної газети „Биржевыя Вѣдомости" доносить:

„До Львова приїхало з Петрограду кількох послів з російської державної думи і кількох з державної ради. Се самі майже націоналісти. Запросив їх до Львова граф Володимир Бобрінський на наради в справі заведеня російських цивільних властий в Галичині та московщеня шкіл у східній Галичині, а також в справах церковних.

В розмові з кореспондентом заявили посли, що **вісти, які розійшли ся по сьвіті про примусове навертанє на православє, є неправдиві.**

Про **школи в Галичині** сказали російські посли, що тепер **школи переважно позаминані,** бо нема учителів. Пішли вони або на війну, або повтікали перед війною. Є тепер всего 500 народних шкіл, в яких учать ся діти, а ще буде отворених 400, значить, що разом буде в короткім часі 900 шкіл в Галичині під російським панованєм.

Небавком будуть отворені курси московської мови для учителів народних шкіл. Займуть ся тим урядники міністерства просьвіти, які вскорі мають приїхати з Петрограду.

Російські посли піднесли також гадку, щоби польський університет зі Львова перенести до Варшави (столиці російської Польщі), **а натомісць московський університет з Варшави перенести до Львова. Сей університет був би осередком, з якого розходило би ся московщенє східної Галичини.**

ПЕТРОГРАД (через Лондон), 23. січня. — З Києва доносять: Тутешний щоденник „Кіевская Мысль" **одержав телеграму зі Львова, що тамошні російські власти заборонили Українцям уживати плякатів і афішів у синьо-жовтих кольорах або з берегами в тих красках.**

Перша телеграма потверджує телеграму сперед кількох тижнів, яка вже доносила про замах Москалів на українське шкільництво в Галичині і на Буковині при помочи ріжних способів московщеня наших народних і середних шкіл.

Не лише українські жовніри, старці, хлопці, жінки, дівчата мають відчути московське панованє в Галичині і на Буковині, але і малі діти, яким московська лапа хоче вдасти в саму душу, забороняючи їм те, що найсьвятійше — їх рідну мову; навчаючи їх ненавидіти своє, а любити чуже.

Кажуть московські посли, що про навертанє на православє в Галичині нема бесіди, але діла, про які вже знає широкий сьвіт, перечать тим фалшивим словам наймитів російського уряду.

Щодо перенесеня польського університету зі Львова до Варшави, то в тім не було би ще лиха, бо нам у Львові польського університету не треба, лише свого рідного, українського. Але також не треба нам також і московського дарунку з Варшави. Як Полякам його не треба, такслмо і ми його не потребуємо. Натомісць дуже порадно було би його завести в глибоку Росію. Не треба пхати ся зі своєю просьвітою лише між чужих. І між своїх не завадило би кинути клаптик сьвітла. Ще нікому просьвіта не пошкодила, тож і Москалям не зашкодить.

Боять ся також Москалі, як доносить друга телеграма, і українського синьо-жовтого кольору. Звичайно люди боять ся того, що сильне. Тож се добрий знак.

МОСКАЛІ УСТУПИЛИ ЗПІД ПЕРЕМИШЛЯ.

ЛОНДОН, 25. січня. — З Амстердаму доносять:

З Відня наспіли вісти, що Москалі залишили облогу Перемишля. В перемиській кріпости знаходить ся 5.000 полонених Москалів.

ПОБІДИ АВСТРІЙЦІВ КОЛО ТАРНОВА.

ВІДЕНЬ (через Лондон), 25. січня. — Коло Тарнова (в західній Галичині) австрійська артилєрія змусила Москалів опустити кілька закопів на полудне від того міста.

На Буковині:

ЩО МОСКАЛІ ВІДКРИЛИ НА БУКОВИНІ?

ПЕТРОГРАД (через Лондон), 23. січня. — Над рікою Дунайцем в західній Галичині положенє малощо змінило ся. В деяких місцях були тільки бої артилєрії.

На Буковині відкрили ми (Москалі) **великі сили австро-угорської армії.**

РОСІЯ БОЇТЬ СЯ, ЩО АВСТРІЙЦІ ПРОЖЕНУТЬ ЇЇ ВІЙСКА З ГАЛИЧИНИ І З БУКОВИНИ.

ПЕТРОГРАД (через Лондон), 23. січня. — **Російський ґенеральний штаб прийшов тепер до переконаня, що Німці значно змінили воєнний плян в такий спосіб, щоби прогнати російську армію з Буковини, східної Галичини і північної Угорщини.** З уваги на те треба в недалекій будучині сподівати ся радше битв в полудневій російській Польщі і в Галичині ніж в середущій російській Польщі.

Москалі вивідали ся, що всі зелізничі лінії, які ведуть з Прус через Шлеск на Угорщину і до румунської границі, від місяця замкнені для цивільного населеня з причини, **що перевозить ся туди німецькі війска щоденно сотками зелізничих поїздів.**

НЕ ПУСКАЮТЬ МОСКАЛІВ НА УГОРЩИНУ.

ЛОНДОН, 23. січня. — Сильні відділи австрійської армії знаходять ся в Карпатах. **Держать вони переходи галицькі і буковинські на Угорщину, аби не пустити туди Москалів.**

Кореспондент тутешного дневника „Таймс" з Петрограду доносить, що на **Буковині стоять австро-угорські війска під командою полевого маршалка Ледмана, котрий обсадив своїм війском карпатські переходи, де умістив також тяжкі гармати. Ґенерал Ледман має за жадну ціну не пустити Москалів на Угорщину.**

ПОБІДА АВСТРІЙЦІВ НА БУКОВИНІ.

БЕРЛІН (через Лондон), 25. січня. — **Нині наспіли сюди телеграми з Відня, що австрійські війска віднесли велику побіду в полудневій Буковині. Відбили вони від Москалів карпатський перехід Кірлі-Баба, заняли верхи здовж того переходу та прогнали Москалів, завдавши їм тяжкі страти.**

В Австро-Угорщині:

НОВИЙ ПРЕЗИДЕНТ МІНІСТРІВ В АВСТРІЇ?

РИМ (через Лондон), 24. січня. — **Австрійський президент міністрів граф Кароль Штірк уступив зі свого становища, як доносить телеграма з Відня до тутешного дневника „Месаджеро".**

На місце графа Штірка, як доносить телеграма, іменовано імовірно д-ра Льва Білїнського, дотеперішного міністра спільного скарбу Австро-Угорщини.

Вістям з Риму (столиці Італії) такслмо як і вістям з Петрограду (столиці Росії) звичайно найменьше вірять, бо вони майже ніколи не справджують ся (наприклад цісар Франц Йосиф після телеграм з Риму і Петрограду помер підчас теперішної війни 12 разів і 12 разів воскрес).

Однак вістка про уступленє графа Штірка є імовірна, тим більше, що се вже старець і в останних роках тяжко хорував на очи.

Бути президентом міністрів в Австрії, де стільки народів борегь ся проти себе, є чимало штукою. Сеї штуки доказав граф Штірк й удержав ся на своїм становищи в дуже тяжких часах в останних роках.

На його наслідника дійсно надавав би ся в теперішну пору др. Лев Білїнський, бо се політик тоїсамої міри, що граф Штірк, — передівсім зручний і витривалий, а притім і досьвідний. Є він Поляком (з колишнього руського роду), але був усе ворогом польського москвофільства і його поборював. У Відни вважають його великим австрофілом та особистим приятелем цісаря. Загалом доси тішив ся він симпатіями серед усіх народів монархії і можна сподівати ся, що коли дійсно він буде президентом міністрів в Австрії, то він стріне як найбільше прихильности серед них.

В російській Польщі:

ОДНИМ ГАРМАТНИМ ВИСТРІЛОМ.

БЕРЛІН (бездротним телеграфом до Лондону), 23. січня. — **Урядово оголошено тутки, що Австрійці знищили одним гарматним вистрілом зелізничу стацію в Хенцїнах в полудневій російській Польщі: Австрійці дізнали ся, що там стоїть залога російського війска і одним вистрілом великої гармати розсадили стацію, наносячи смерть цілій російській залозі.**

МОСКАЛІ ЗАПОВІДАЮТЬ СИЛЬНИЙ НІМЕЦЬКИЙ НАПІР НА ВАРШАВУ.

ПЕТРОГРАД (через Лондон), 23. січня. — Російський ґенеральний штаб оголошує:

Над правим берегом долішного бігу ріки Висли російські війска борють ся з неприятельськими.

БЕРЛІН (через Лондон), 24. січня. — З Варшави (столиці російської Польщі) доносять, **що там сподівають ся великого наступаючого походу Німців против Москалів коло Варшави ще при кінци сього місяця.** Сим наступом хотять Німці задивувати цілий сьвіт.

ПРОКЛЯМАЦІЇ ПРОТИ ВІЙНИ СЕРЕД РОСІЙСЬКОЇ АРМІЇ.

ПЕТРОГРАД (через Лондон), 23. січня. — Ґенеральний штаб великого князя Миколи Миколаєвича видав нині осьтакий приказ до російської армії:

„Наші вороги видали ріжні відозви до війска, в яких взивають нарід в околицях, обнятих війною, щоби домагав ся закінченя війни, а заключеня мира.

„Австрійці показали притім свою найвисшу безличність і підлість. **Кількох австрійських жовнірів, умисно вибраних для сеї цїли, ходить поміж наше (російське) війско і роздає проклямації. Вони до тої степени безстидні, що осьміляють ся до вас** (російських жовнірів) **писати:** „Славні сини сьвятої Росії", підписуючи під тими проклямаціями імя шанованого нами царя.

„Кождий льояльний підданий знає, що кождий Москаль від головного команданта армії аж до простого жовніра є послушний тільки святій воли нашого царя, котрий лише одинокий має силу наказати здержати війну.

„Наші вороги не можуть здати ся на силу своєї армії і на свої побіди на поли бою та уживають низької брехні і злочину, щоби осягнути свою ціль.

„Ви мусите знати, хоробрі жовніри, що лише повна деморалїзація і сьвідомість, що вони не можуть з нами дальше воювати, спонукала наших ворогів до такого злочину.

„Я сподіваю ся, що з помочию Бога, наша побідна армія в недалеких битвах дасть властиву відповідь ворогам.

„Вкінци оголошую, що кожда особа, при якій знайдеть ся таку проклямацію, буде потягнена перед воєнний суд і буде відповідати за тяжкий злочин.

(Підпис) **Адютант великого князя Миколи Миколаєвича.**

Російська телеграма каже, що се Австрійці видали таку проклямацію до російської армії, але хто знає, чи не видано її таки в російських урядових кругах, бо — як знаємо з недавної телеграми — навіть в царській родині є роздвоєнє; одні за миром, другі за війною. Колиж ту проклямацію видали і роздають між російським війском — Австрійці, то се сьвідчить, що не в австрійській армії розлад і деморалїзація — як каже повищий приказ — але власне в російській, в якій можуть собі австрійські аґенти ходити з проклямаціями ніби на якім вічу в Ню Йорку.

В Росії:

РЕВОЛЮЦІЙНИЙ РУХ В РОСІЇ.

СТОКГОЛЬМ, столиця Швеції, 23. січня. — Соціялісти в Фінляндії відповіли на арештованє російським урядом пяти соціялістичних послів до російської державної думи — **великою демонстрацією в Гельсінгфорсі, столици Фінляндії. В путилівській фабриці прийшло до револьти; спокій привернуло аж війско.**

Студенти гельсінгфорського університету, майже самі Фіни і Шведи, уладили також велику демонстрацію, на якій голосно протестували проти насильства російських властий в Петрограді. До будинку університету увійшла поліція й арештувала богато студентів.

ЯК ЦАРСЬКИЙ СТРИЙКО ПІДДЕРЖУЄ СВОЮ НЕЗАСЛУЖЕНУ СЛАВУ.

ВІДЕНЬ, столиця Австрії, 23. січня. — Дописуватель тутешної німецької газети „Нае Фрае Пресее" із Софії, столиці Болгарії, доносить, що російського ґенерала Рененкампфа усунув головний командант російської армії Микола Миколаєвич з ненависти, яку терпів до нього вже довший час. Ґенерал Ренекампф виказав великому князеви Миколї Миколаєвичеви похибки, які спричинили погром російської армії під Таненберґом у Східних Прусах. **Натомісць** великий князь хотів вину скинути на Ренекампфа й усунув його нарочно на те, аби перед сьвітом виглядало, що він власне спричинив ту велику невдачу та, що одержав за се кару.

В той спосіб пімстив ся великий князь Микола Миколаєвич на Ренекампфі, котрого ще перед війною радий був усунути, а рівночасно скинути перед сьвітом із себе вину за погром та оголошує себе дальше за великого і дуже здатного полководця.

На мори:

АНҐЛІЙЦІ ЗАТОПИЛИ ВЕЛИКИЙ НІМЕЦЬКИЙ ВОЄННИЙ КОРАБЕЛЬ.

ЛОНДОН, 25. січня. — Вчера рано відбула ся велика битва на Північнім (Німецькім) мори між німецькою й анґлїйською ескадрою. В обох було по кілька панцирних кружляків і по кілька торпедовців.

Битва скінчила ся невдачею для Німців, бо пійшов на дно один німецький кружляк „Блїхер". Залога того воєнного корабля виносила 885 людий, з яких виратувано лише 125. Корабель „Блїхер" належав до типу більших кружляків, а містота його виносила 15.800 тон.

Инші німецькі кораблї втїкли до острова „Гельґолянд" (недалеко міста Гамбурґа і Бремен), а анґлїйські кораблї мусїли вже вернутись, бо остров Гельґолянд охоронений довкола цїлим полем підводних мін. Анґлїйські кораблї віднесли ушкодженя, але не значні.

АНҐЛІЙЦІ ТАКОЖ СТРАТИЛИ ОДИН ВОЄННИЙ КОРАБЕЛЬ.

БЕРЛІН (безротна телєґрама до Лондону), 25. січня. — **Після дотеперішних вістий у вчерашній морській битві стратили Німці й Анґлїйці по одному воєнному кораблеви.**

НІМЕЦЬКА ПІДВОДНА ЛОДКА ЗАТОПИЛА АНҐЛІЙСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ.

БЕРЛІН (бездротна телєґрама до Сейвіл, Л. Ай.). Телєґрама з Ротердаму (в Голяндії) доносить, що німецька підводна лодка „У. 19" затопила анґлїйський корабель „Дорворд". Залогу виратувано.

ЗАМЕРЗЛА МОСКАЛЯМ ДОРОГА ДО ГОРЯЧИХ СОЮЗНИКІВ.

АРХАНҐЕЛЬСК, Росія, 23. січня. — Ледолом (корабель до ломаня леду) „Канада", який прислало канадійське правительство, аби Росія ломила собі лїд до пристани Архангельска (на півночи над Білим морем), вже до нічого не пригожий, бо лїд на мори дуже грубо замерз, **а в нім замерзло 16 кораб-**

(Продовженє на стор. 3-ій)

„SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
Published three times a week Tuesday, Thursday and Saturday, at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
Telephone: 498 Jersey City.

Published by The Ukrainian National Association of America.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

A. SAWKA, manager.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year, for Canada three dollars a year.
Single copy: 3 cts.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3. 1879.

По реорґанізації Союза.

III.

Коротка історія запомогових орґанізацій.

Запомогових (добродійних) орґанізацій в Америці є богато. Вони були тут і тоді, коли нас ще не було. Творили їх ті народи, котрі скорше від нас еміґрували в країну свободи. Основні закони поодиноких стейтів, відносячі ся до запомогових орґанізацій, були колись не такі строгі як тепер. Люди закладали собі ріжні добродійні товариства кілько хотіли і як хотіли, а закон — можна сказати — дивив ся на все те крізь пальці. Нині часи значно змінили ся і дотичні асекураційні закони стають з кождим днем меньше і меньше ліберальні, а зглядно обмежують щораз більше давнійші вольности всяких запомогових орґанізацій.

Нема тут мабуть ані одного добродійного товариства, яке за весь час свого істнованя не було би хоч один раз реорґанізоване. Люди закладали запомогові орґанізації на таких основах, на яких самі хотіли. Звичайно члени ріжних запомогових орґанізацій сплачували свої належитости довільними місячними вкладками або розметом. Розмет був ліпший від сталих місячних вкладок, але обі ті системи були в засаді недорічні, бо не могли ніяким чином забезпечити будучности даної орґанізації. Як ще які орґанізації накладали на своїх членів спеціяльний податок на фонд резервовий, то вони бодай сяк-так забезпечали себе на „старі літа"... Якже якісь орґанізації стягали від своїх членів лиш стільки гроша, скільки було потрібно на оплату ріжних біжучих видатків, то — очевидна річ — такі орґанізації заледви клигали з дня на день і мусіли мимохіть готовити ся на сумний конець.

Второпні люди, що сягають думкою в дальшу будучність, прийшли на основі практики до голови по розум і стали думати над способами тривкого забезпеченя своїх добродійних орґанізацій. Виходячи із розумної засади, що „з порожного і самий Соломон не налиє", вони мусіли прийти до переконаня, що ніяка запомогова орґанізація не устоїть ся на будучність доти, доки не буде мати відповідного зелізного фонду і доки її члени не платити-муть своїх належитостий після такого якогось ключа, який не кривдив би одного члена на користь другого.

З розумними людьми йде діло швидко. Делеґати даної орґанізації зійшли ся на конвенцію і без ніяких клопотів перевели для свого товариства таку реформу, яку вважали за добру і справедливу. Зникли раз на завсїгди всякі місячні вкладки і розмети, а на їх місце прийшов **постепенний податок після літ членів.** Се зробили дотичні делеґати **добровільно і без ніякого посторонного впливу чи примусу.** Члени даної орґанізації одобрили вповні поступок своїх делеґатів (між тими членами не було Русинів! — прим. скл.) і нині неодна така орґанізація обертає міліонами та дає своїм членам і їх потомкам повне і цілковите забезпечене.

Тут мусимо зазначити, що не всі чужинецькі орґанізації пійшли слідом тих, що з власної волі завели у себе постепенний податок. Деякі з них (переважно невеликі числом членів) капарили далї після старої системи, але розвивати ся не могли. Вони з року на рік нидїли й нидїли, а нарешті... на віки заснули. Упадок тих орґанізацій був наукою для инших, а котра орґанізація хотіла жити довго, мусіла заживати такий лїк, який оказав ся спасенним для других.

Коли до Америки почали еміґрувати Славяни, то й вони почували потребу забезпечати себе якимось способом на випадок недуги, каліцтва і смерти. Вони стали закладати свої питомі запомогові товариства, а робили се так, як в данім случаю можна було зробити. Славянські елєменти (беручи на загал) не дорівнують своєю культурою иншим цивілізованим народам. Вони не люблять ніяких новостий, є сильно консервативні і тому закладали свої орґанізації на засадах консервативних, перестарілих. Закон до їх „патріотичної" роботи зовсїм не мішав ся, а вони були з того дуже раді і ґаздували, як самі хотіли... Та таке „славянське" ґаздованє не могло тривати вічно. Практика є найліпшою школою житя і вона навчила дещо доброго навіть заскорузлих Славян. Розважні люди (між Славянами є таких розважних людий богато) прийшли також до переконаня, що їх рідні орґанізації, засновані на перестарілих системах, готові провалити ся в безодню вічности на їх таки очах. Про способи ратованя своїх орґанізацій перед неминучим упадком вони вже не потребували думати, бо за них зробили се инші. Вони бачили, як ростуть і розвивають ся ті чужинецькі орґанізації, які завели у себе раціональне оподаткованє своїх членів, і потребували лише витягнути руку по готове. І так деякі славянські орґанізації справді зробили. Між тими славянськими орґанізаціями, які під пору оподатковують своїх членів після літ, є кілька орґанізацій українських (щойно заложених), кілька польських, кілька словацьких і одна російська. До їх числа прибув від нового року і наш Український Народний Союз. Всї инші славянські запомогові товариства (звичайно малі числом або з характером льокальним) придержують ся покищо системи рівномірного оподаткованя членів або розмету.

Не треба думати, що всі ті славянські орґанізації, які тепер опирають ся на системі постепенного податку, є вже вільні від всяких клопотів. Так воно не є, бо деякі з тих орґанізацій мусять в недалекій будучности перейти що найменьше таку крізу, яку тепер переходить наш Український Народний Союз. До сеї крізи приневолить їх закон і то вже в 1917 році. Причина сього така:

Ті орґанізації, що заводили у себе постепенний податок перед 1911-тим роком, робили се добровільно, з власної ініціятиви. Закон їм до того не мішав ся, бо такого закона тоді не було. Не маючи над собою ніякого законного примусу, дотичні орґанізації реорґанізували себе в той спосіб, що оподатковували своїх членів після того віку, який вони мали при вступі до орґанізації. Як би ті орґанізації „подарували" були своїм членам по кілька літ і веліли прим. платити 30-літному членови яко членови 20-літному — то і такий „експеримент" міг би був удати ся, бо сього н і я к и й з а к о н не контролював. Та стало ся лихо, якого короткозорі люди не предвиділи. **В 1911 р. повиходили в деяких стейтах закони, що наказують виразно всім добродійним товариствам, аби вони оподатковували своїх членів не рівномірними місячними вкладками або розметом, але після літ кождого поодинокого члена і то ще після згори унормованої властями табелї, т. зв. „табелї смертности".** Закон каже виразно, що принята якоюсь запомоговою орґанізацією табеля місячних членських вкладок може бути **висша**, але н і к о л и **низша** від припорученої законом „табелї смертности". **Окрім того новий закон жадає, аби кожде добродійне товариство мало в своїй касї відповідну (математично обчислену) суму на фонд посмертний для всіх своїх членів.**

Якже властиво стоїть тепер справа з тими орґанізаціями, які оподатковують своїх членів після їх віку? А от як. Одного гарного дня року божого 1915—1917 прикличе дотичний державний урядник головну управу якоїсь запомогової орґанізації до свого бюра (офісу) і між ними вивяжеть ся така більше-меньше розмова:

С т е й т о в и й к о м і с а р: Чи ваша орґанізація (тут подасть її імя), яка робить в тутешнім стейтї бізнеси, опирає ть ся на системі постепенного податку?

Г о л о в н и й у р я д н и к д о т и ч н о ї о р ґ а н і з а ц і ї: Так.

К о м і с а р: Чи ваша система є уложена на підставі „табелї смертности"?

Г о л. у р я д н и к: Так.

К о м і с а р: Чи ви маєте приписаний законом фонд посмертний на забезпечене своїх членів?

Г о л. у р я д н и к: Так.

К о м і с а р: Чи на потверджене ваших слів маєте відповідні документи?

Г о л. у р я д н и к: Так.

К о м і с а р (переглянувши докладно всї потрібні документи): Ідіть, панове, з Богом і робіть людям добро, але перед тим **мусите ще свою орґанізацію зареєструвати в нашім стейтї, бо инакше вам не вільно орґанізувати тут членів для вашої орґанізації, хоч та орґанізація відповідає всім вимогам закона.**

„Ось як воно гладенько пійшло" — подумає неоден читач. Так. Кожда така річ іде гладко тоді, як вона не супротивляєть ся законови. Але нехай би на одно з повисших питань комісаря відповів головний урядник якоїсь орґанізації „ні", *тоді — поминай, як звали.* Нехай би прим. сей комісар побачив з предложених документів (а ті документи мусять бути зроблені після приписаної форми і **заприсяжені!**), що дотична орґанізація не має вимаганого законом фонду посмертного (вимаганої суми гроша), тоді він инакше закінчить з дотичними панами свою розмову!... Він дану орґанізацію прожене зі свого стейту на чотири вітри, а своє урядованє розпічне від того, що **велить арештувати всіх місцевих урядників сеї орґанізації, яких лише знайде по ріжних місцевостях свого стейту.** Невинний зовсїм чоловік, який робить добро своїм землякам чи однодумцям, **опинить ся в арештї, або заплатить ґривну, або потерпить рівночасно одно і друге!**

Жалувати ся на комісаря годі, бо він мусить стояти на сторожи закона, а закон дав людям п я т ь р о к і в часу на те, щоби вони зробили потрібний лад у своїх орґанізаціях. **Котрі отже запомогові орґанізації** (розуміється ті, що вже нині опирають ся на новій системі, бо всякі инші добродійні товариства не мають права робити бізнесів по дотичних стейтах від 1911. року, т. є. від появи нових заостреных законів) **до 1917. року не викажуть ся перед законними властями відповідними фондами посмертними — такі орґанізації наразять ся наперед на переслідуваня зі сторони правительства, а в слїд за тим і на цілковиту руїну.** Що наш Союз переживає нині, те переживати-муть небавом всі инші подібні орґанізації **під натиском закона.** Ми ще раз кажемо, що закон не знає для нікого попцади; він не руководить ся ніякими сентиментами і не може бути для одних людий батьком, а для других вітчимом.

ВЕЛИКЕ ПОСРАМЛЕНЄ КАЦАПСТВА В КАНАДІ.

Відобранє посольства Шандрови.

Пишуть нам з Едмонтону (провінція Алберта, Канада):

Дня 18. с. м. скінчила ся звісна ширшому нашому загалови справа з кацапським „послом" до албертійського парляменту господином А н д р і є м Ш а н д р о м — **повним посрамленієм для нього.**

Як звісно, господин Шандро кандидував у 1913-ім році на посла до провінціонального албертійського парляменту дійсно на **галицько-польський спосіб** — при помочи горівки, перекупства і надужить. Одним з тих надужить було те, що постарав ся, що цілком безвинно і безправно арештовано його противника — у к р а ї н с ь к о г о к а н д и д а т а п. П а в л а Р у д и к а.

В такий спосіб вдало ся кацапови вийти послом у цьвітни 1913-ого року.

Але п. Рудик не дарував Шандрови його злочинної роботи і по виборах заскаржив його за його справки до суду. Справа тягнула ся аж доси і щойно тепер покінчила ся.

На судовій розправі дня 18. с. м. **судія Гайндмен видав засуд на Шандра, в якім так сказав:**

„По вислуханю обох сторін заявляю, що **вибір обжалуваного Андрія Шандра** в цьвітни 1913-ого року на посла до провінціонального парляменту Алберти — **є неважний, а дальше внаслїдок того Андрій Шандро не має права через вісім (8) літ ані бути вибраним; ані засїдати в законодатній палатї; ані в якійнебудь муніципальній радї; ані бути на лїстї виборців; ані голосувати при якихнебудь виборах; ані не може займати якогонебудь державного або міського уряду".**

Ся побіда п. Павла Рудика, українського патріота з Едмонтону над кацапським „столбом" з Канади має велике значінє, бо вона показала і Українцям і кацапам і Анґлійцям, яким оружем бореть ся кацапська погань проти Українців, а також, яким оружем вони ту погань винищують. П р а в д о ю її поборюють. Правда мусить знищити неправду — кацапську нечисть.

Безсторонний судія анґлійський сказав, що вважає вибір кацапського посла неправним і відібрав йому право горожанина на 8 літ. Шандро, кацапський „столб" і „предводитель" не лише стратить посольський мандат, але 8 літ буде ходити з пятном на чолї, що він не має прав горожанина. Наче злочинець буде між другими людьми блукати.

Сей засуд є рівночасно великим ударом для цілого кацапства в Канаді і Злучених Державах. Від самого початку, як зачав ся сей процес, всї кацапи і тут і там кидали ся як в муравлиску, щоби ратувати Шандра і кацапство перед тим болючим ударом.

Зі Злучених Держав кацапня вислала навіть свого нещасного О н і х р а Г е ц е в а на ратунок Шандрови. Оніхро забув був сарака і за клопоти свого білого царя, а займив ся долею Шандра, але нічого не поміг. Везе йому і тут як з Петрового дня.

Кацапня бачить, що посрамленіє велике не лише для Шандра і Гецева, але для неї цілої і не може переболїти слушної української побіди.

Про вибір Шандра перед двома роками трубіли кацапи по цілім сьвіті. Висилали телеґрами до Галичини і навіть до Росії. Нехай і тепер рознесуть по сьвіті нову вістку про другу важну хвилю в животїню Шандра і цілого кацапства в Америці. Нехай би доніс Оніхро, хоч білому цареви, аби йому було лекше, як почує, що на другій півкулї має „товарищів недолї".

Едмонтонський Українець.

З Галичини.

Русифікація.

Львівський ґенерал ґубернатор видав осьтакі постанови дотично наукових приватних заведень в Галичині й Буковині:

Приватні школи будуть дозволені від дня 1. січня 1915 року під такими услівями:

1) Окреме позволенє ґенерал-ґубернатора у відповідь на прошенє, в якім має податись імена учителів;

2) Всякі зміни в складі учительського збору дозволені лише за окремим дозволом ґенерал-ґубернатора; він також може зажадати усуненя учителя зі школи;

3) На науку російської мови треба призначити в кождій клясї що найменьше пять годин на тиждень;

4) Історію і ґеоґрафію, а також польську мову й літературу можна викладати лише з підручників уживаних в Росії, або з инших книжок за окремим дозволом ґенерал-ґубернатора;

5) Релїґію мають викладати учителї, що належать до тої самої релїґії, що й ученики;

6) В наукових заведенях, удержуваних римо-католицькими монастирями, не мають ученики учити ся православної і уніятської релїґії.

„Кіевская Мысль" доносить, що під теперішний час установлено якусь „дирекцію", що має занятись народною просьвітою в Галичині й на Буковині. В склад сеї дирекції входять директор і шість інспекторів. Місцем осїдку дирекції є місто Львів, а інспектори мають находити ся у Львові, в Самборі, Станиславові, Тернополи, Галичи і Чернівцях. Директором іменований дотеперішний директор народних шкіл в київській ґубернії Б. В. Плєський, а інспекторами: Юшкевич, Овсієвський, Фещенко, Юстїнов і Міролюбов. Місце осїдку черновецького інспектора ще не обсаджене, бо ще нема чоловіка, який знав би румунську мову.

Дирекція має за обовязок:

1) Нагляд над приватними, низшими і середними школами;

2) Приготовні роботи в цїли заложеня державних шкіл в Галичині.

На руки дирекції вносять також поданя о дозвіл на отворенє приватних шкіл, а дирекція предкладає до рішеня ґенерал-ґубернаторови.

Деякі російські професори повносили вже поданя о дозвіл отвореня приватних російських ґімназий. Незабаром отже спаде на Галичину нова благодать: російські педаґоґи, бо польських мав наш нарід ще „за мало".

П р а в о с л а в н і б о г о с л у ж е н я відбувають ся на львівськім зелізничім двірци, бо се дуже добра нагода навертати в такім місци подорожних на цареславє. В чекальни 3 кляси уставлено малий престол, повішено кілька образів і поставлено кілька сьвічок, а перед престолом аналой і... церков готова. Управитель галицьких зелізниць В. С. Немєшаєв сам буває присутним на богослуженях, а „благочинний" о. Алексій Твердов стверджує, що присутний нарід дуже одушевляєть ся богослуженєм і проповідями батюшки Шавельського. Богослуженя правлять в царські дні, яких в Росії і в російській церкві подостатком.

І „Г а л і ц к о - р у с с к о є о б щ е с т в о" не спочиває. В нім потворено окремі комісії, які мають заняти ся помочию для Галичан в шкільництві, в церковнім житю і в лїтературних видавництвах. Рішено видати книжки для народних шкіл, а також якусь публікацію про церковні справи в Галичині і на Буковині. Дітям шкільним припоручено по цілій Росії складки на голодуючих в Галичині. Також і лїкарів хоче вислати „Общество" до Галичини, але їх нема.

Нужда урядників.

Після точних обчислень в самім лише Львові остало 16.000 урядничих родин без всяких средств до житя. Тих 16 тисяч родин становить яких 60 тисяч людий. Сума їх поборів досягала яких 2,600.000 корон. За 3 місяцї воєнного часу стратили сї родини около 8 міліонів корон, а се мусїло відбити ся на їх родиннім буджеті. Львівський маґістрат вправдї стараєть ся запобігти нуждї при помочи безплатних обідів, але се не вистарчає. За яких 6 недїль зовсїм не стане фондів і тоді положенє стане ще гірше. Люди, що ще недавно жили в достатках, мусять брати ся за якунебудь роботу, щоби лише заробити на кусник хлїба. Дійшло до того, що професори університету стоять цілими годинами в дешевих чи безплатних кухнях, заки прийде на них черга. Молоді женщини з „ліпших" польських родин почувають ся щасливими, коли знайдуть роботу за 20 копійок денно. В таких самих обставинах находить ся населенє инших міст, а як жиють селяни по лїсах і ямах, без даху над головою, про се нема навіть що згадувати. Словом — цїле пекло нужди і горя!

ЛИСТИ З РІДНОГО КРАЮ.

I.

Дорогий Брате! Дай Боже, щобисьте не знали і не виділи війни, бо то неодин перше казав: „Щоби то була війна, то би троха вибили, було би ліпше." Тепер, Дорогий Брате, вже всї покушали, чим війна пахне, як військові, так цивільні, як старі, так малі. Всї пізнали, що є Бог на сьвіті і навчили ся просити Бога о поміч. Пізнали, що то є війна, що значить голод і холод, знають, що значить холєра. Вже призвичаїли ся до всього помалу.

Дорогий Брате! 5-го серпня вийшлисьмо зі Львова до Стоянова, тосьмо стояли там чотири дні, а на 5 день (то було в суботу рано в 3. годині) то Москаль на таґваху заграв нам з канонів щось з пару сальвів коло Торків з ксьондзового лїса. А ми коло Збоїск лежали в швармлінії. То там чубилисьмо ся цїлий день. Ми не мали артилєрії, а він мав 12 канонів. Нас було тільки один реґімент гузарів. То ми відобрали 12 канонів і 6 машин-ґверів і сто коний до ужитку. То він з теї злости як утїкав, то запалив в Торках двір. То був перший огонь. Другий огонь був в Росії, третий в Топорові, четвертий в Буску, пятий в Борщовичах коло Львова. Потому ми цофнули ся за Львів, а його пустили по добрій воли до Львова. Потому коло Яворова есть лїс, то ми там сидїли 5 день без їдженя і без краплї води і там малисьмо три ґефехти. То значить, щом був 8 раз в огни, але Богу дякувати мені ані волос з голови не впав. З разу бояв ся, а тепер так привик, що як шрапнель летить, то здаєть ся, що то жук. І чоловік тепер до трупів призвичаїв ся, бо як день так ніч переступаємо через них. Ми тепер під Перемишлем.

Дорогий Брате! Як бим хотїв Вам всьо описати, щом перебув і надивив ся на біду і сам набідив ся, а що слота набила ся, а що голоду зазнав і жебраком уже був — як бим хотїв всьо описати, то мусїв бим з бика шкіру мати і зі два дні писати. Хто забитий з Розджалова, то не знаю, а ранені то є: Редків Петро, Демків Семен, Біняжів Іван, Покимбородів Павло, Баран Михаїл з Корчина. А Краска з Пересли забитий. За більше не знаю і не можу докладно писати, бо щодня битка і битка. Ой Бог то знає, як то далї пійде. О, Боже, допожи нам то перебути і перемінити ласкою своєю сьвятою, бо не до витриманя! Як

було теплїйше, то ще не так; де лїг, там спав. А прийде в декунку лежати, то аж за серце шарпає.

За дім нїчого не пишу, бо сам нїчого не знаю. Я нинї маю час, бом записав ся марод (щось слабий троха) і нинї пишу; що завтра зі мною станесь, Божа воля. Просїть Бога, абим міг з Вами побачити ся, а може аж всї разом на Сафатовій долинї... Мушу закінчити писати. Як буду жив, то опишу більше. Поздоровляю Вас, Ваш брат Гриць Ковальчик, 30 полк. інф. (З села Розджалова, пов. Сокаль).

II.

Лист зі села Божикова, підгаєцького повіта, з дня 19. грудня 1914.

Дорогий Мужу. Я не буду Тобі всього описувати, бо менї тяжко писати. Я, Богу дякувати, здорова зі всїми дїтьми, але біда, гризота і смуток в нас і то ще від першої Матки Божої; тодї вже прийшли від російської границї і від Зарваницї і від Підгаєць козаки. В Божикові люди дуже перестрашили ся і почали втїкати в лїси на другі села. Я злагодила свій віз, а Василь взяв скарбові конї. До нас прийшов Франчин Павло з жінкою тай ми виїхали у вівторок перед Маткою Божою до лїса на ксьондзову сїножать і ми там всї ночували; були навіть ґомосець і професор. В четвер, як вже Москалї перейшли, то ми вернули назад до Божикова. В селї нїчого не знищили, але нема пана, анї жонци анї ґуральника анї коршмаря — вони повтїкали.

Як прийшли Москалї, то в селї всьо дуже подорожіло; лїтра камфіни коштує 32 ґрейцарі, кільо соли коштувало вже навіть 25 ґрейцарів, а тепер то йно 12, пачка сірників 4 ґрейцарі, мило, що перше коштувало 5 ґрейцарів, тепер коштує 12 ґрейцарів.

Всього не можу Тобі писати, Дорогий Мужу, аж колись пізнїйше. Поздоровляю Тебе і Братів: Танаса й Василя і Братову Настуню і Федя. До побаченя. Твоя жінка Евгенія.

III.

Картка зі шпиталю в Бернї на Моравії з дня 10. грудня 1914. звучить:

Слава Ісусу Христу! Найдорожший Товаришу! Я лежу тяжко ранений тут в шпитали. Може Ти знаєш, де мій брат, то постарай ся, най він менї пішле сейчас гроший.

Незадовго напишу Тобі довгий лист, але тепер ще не можу, бом був в операції і вже тиждень, що анї обертаю ся.

Моли ся Богу, що Тя тут не було, а і не знати, чи буде чого повертати, бо що ся у нас дїє, то вже пятнайцять недїль як я нїц не знаю. Оставай з Богом та відпиши зараз прошу. З пов. Федор Цингуга.

(Сей ранений походить з місточка Хотимир, повіта товмацького).

IV.

Лист зі села Заднишівка, повіт Скалат, писаний 24. падолиста 1914.

Дорогий Мужу! Я і дїти здорові, а поводженє наше не добре, бо ми мусїли лишати нашу рідну хату і мусїли забирати ся, куда нас очи носили. Хто мав конї, то їхав возом, а хто не мав, то втїкав пішки через 2 недїли, а потім ми вертали до своїх домів, а як хто виїхав, то до сього часу чутки нема про него.

Дорогий Мужу! Я післала до Тебе 2 листи, але не знаю, чи Ти отримав. Коли я почула, що наші кобіти отримали листи з Америки, то я й Тобі хочу написати. Жнива ми обробили і ми мали пашню дуже красну, йно не було часу і кому докінчити через те нещастє, аж по повороті то ми щойно докінчили. Коло нас таки дещо пошкодили, але я не можу Тобі богато писати. Як наш шваґер Антін Онишків з Канади вечер приїхали, то на другий день рано його взяли, а на третий день забрали братовій коня, а мій брат Петро поїхав з Підволочиск з потягом і вже не вернув, а братова лишила всьо і поїхала до сестри Каськи до Дрогобича, то вже пятий місяць анї чутки нема. Брат Микита пійшов і шваґер Харчук пійшов, а жінки полишали на Божу волю і Бог знає, як то буде. Тепер в нас тяжко заливо, бо анї дров анї вугля. Мій хлопець їздив до Качанівського лїса то заплатив десять корон за 2 метри дров. Я більше не пишу, бо й так пускаю лист на Божу волю. Поздоровляю Тебе разом з дїтьми, Твоя жінка Марія Скочна.

Чиж не лїпше купити собі календар У. Н. Союза на 1915-тий рік за 50 центів, а з почтою 60 ц. і за тї мізерні гроші мати все разом вибране, зібране гарно, коротко, ясно?!

НОВИНКИ.

АНҐЛІЙЦІ ЦІКАВЛЯТЬ СЯ УКРАЇНСЬКИМИ СПРАВАМИ.

П. Джордж Рафалович переклав перед кількома тижнями оповіданя нашого письменника Василя Стефаника на анґлїйську мову і видав їх в Лондонї. Твори українського письменника викликали велике зацікавленє серед Анґлїйцїв. Критики висловлюють ся з найбільшим признанєм про новелї Стефаника.

Лондонський тижневник „Ню Ейдж", який помістив був також подану вже нами статю п. Джорджа Рафаловича п. з. „Війна в Галичинї", в дальшім числї (ч. 9. з 31. грудня 1914) помістив статю д-ра Василя Левицького, ґімназіяльного професора з Галичини про нову українську лїтературу (від 1798 р. — від появи „Енеїди" Івана Котляревського дотепер) в перекладї П. Селвера.

Лондонський тижневник „Ди Автлук" (ч. 882. з 26. грудня 1914), пишучи про славянські національні гимни, згадує також і про український гимн „Ще не вмерла Україна" та зазначує, що український гимн, а також і польський ріжнять тим від гимнів других славянських народів, що зачинають ся заявою, що їх вітчина ще не вмерла.

—о—

ВОЄННИЙ ЛАЗАРЕТ ГР. ШЕПТИЦЬКОГО.

З Варшави доносять, що рідний брат митрополита Андрія Шептицького, холмський дідич гр. Александер Шептицький з'орґанізував власним коштом за дозволом російських властий лазарет для ранених на війнї. Лазарет сей може він удержувати аж до заключеня мира.

—о—

СМЕРТЬ ВИЗНАЧНОГО ВШЕХПОЛЯКА.

Дня 11. січня помер в Швайцарії Теодор Томаш Єж, визначний польський письменник і суспільний діяч. Він належав до основателїв національно-демократичної партії, звичайно званої вшехпольською, яка жила цькованєм Поляків на Українцїв.

Жертви
НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ.

Прислали дальше:

154. Рульо, Саск., Кан. Юліян Підвисоцький на бідні сироти і вдови в старім краю $1.00

155. Дерби, Конн. Сьвітла Редакціє! Посилаю чеком $7.50 яко дар на фонд визволеня України. На се зложили: Мих. Головчук і Ів. Жук по $2.50; Мартин Пелех $1.00; Александра Пелех, Наталка Пелех і Богдан Пелех (дїти) по 50 цнт. — Разом $7.50

Дар невеликий, але даємо його зі щирого серця. Хай живе вільна Україна! — **М. Пелех.**

156. Квінстон, Онт. Кан. Хвальна Редакціє! Посилаю Вам мони-ордер на $16.50 і прошу помістити виказ жертводавцїв, котрі зложили жертви для бідних вдів і сиріт в старім краю. Сею збіркою заняли ся Василь Бернадин і Йосиф Бойко, а жертвували отсї добродії: Василь Бернадин, Йосиф Бойко, Стефан Бойко і Бартко Гудима по $2.00; Іван Андрейчук $1.50; Іван Костів, Іван Ковальчук, Михайло Дїдух, Михаїл Кручковський, Павло Кручковський, Антоній Волянський і Шимон Блашкув по $1.00 — Разом $16.50

Всїм Вп. Жертводавцям щира подяка! — **Василь Бернадин.**

157. Джексонвіл, Фла. Стефан Куш $1.00

158. Торонто, Онт., Кан. Хвальна Редакціє! Отсим подаємо до відомости, що ми, Українцї з Торонто, зложили слїдуючі жертви на фонд визволеня України: Роман Корман $1.25; Іван Горбатюк, Семко Горбатюк і Лукіяна Зрайко по $1.00; Григорій Мазепа, Йосиф Корман, Гаврил Макух і Григорій Гей по 50 цнт.; Кондрат Заяць, Петро Думанський і Юрко Корман по 25 цнт.; Теодор Харків $1.00. — Разом $8.00

Гроші висилаємо на руки Ред. „Свободи". — З поважанєм, **Роман Корман і Ів. Горбатюк.**

159. Бруклин, Н. Й. Братство Пресьв. Тройцї офірувало $25.00, а помежи братьми-членами зібрано $5.00 на фонд визволеня України. — Разом $30.00

П. Маліцький.

160. Вальпарайзо, Інд. Замісць сьвяточних і новорічних желань посилаю $1.00 на фонд визволеня України на руки Хв. Редакції „Свободи". — З поважанєм, **Мих. Дурдела.**

161. Белфонт, Па. Василь Любий $1.00

162. Копенгаґен, Н. Й. Посилаю на Фонд визволеня України і на бідні голодуючі сироти та вдови по убитих в старім краю батьках і мужах $1.50

П. Пресельський.

163. Шанд, Саск. Кан. Хвальна Редакціє! З нагоди сьвят Рождества Христового зложили на руки П. Мілера слїдуючі Українцї на Фонд визволеня України: П. Мілер і П. Чеснік по $5.00; Н. Дибель $3.00; М. Делійовський і С. Шміт по $1.00. — Разом $15.00

З поважанєм, **Й. Мілер.**

164. Донора, Па. Хв. Редакціє! Посилаючи $4.50 на Фонд визволеня України, прошу оголосити як слїдує: На хрестинах у Алексея Цепка зложили на Фонд визволеня України: Алексей Цепко, Марія Біль і Антін Перик по $1.00; Теодор Біль і Анастазія Цепко по 50 цнт.; Василь Сенко і Іван Цепко по 25 цнт. — Разом $4.50

Алексей Цепко, секр. від. 157. У. Н. Союза.

165. Ембрідж, Па. Редакція „Свободи", Джерзи Сіти. Отсим маємо честь переслати Вам в залученю чека на $9.20, котрі то гроші зложили на хрестинах у п. Юрка Прокоповича на Фонд визволеня України на руки пп. Михайла Родя і Петра Прокоповича слїдуючі особи: Олена Дилїнкевич і Юрко Прокопович по $1.00; Федьо Пагута 60 цнт.; Петро Прокопович, Петро Дрипень, Василь Дрипень, Юзеф Добровський, Семен Бохонко, Олекса Гуран і Анна Прокопович по 50 цнт.; Стеф. Гуран 40 цнт.; Дм. Федорович, Іван Іванчук, Михаїл Затхай, Петро Попадин, Дмитро Стефаник, Михаїл Гурка, Іван Костик, Тихон Яцишин, Михайло Родьо і Петро Телеп по 25 цнт.; Іван Говик і Стефан Яцишин по 10 цнт. — Разом $9.20

З поважанєм, **Д. Лазар,** секретар.

166. Джерзи Сіти, Н. Дж. Сьвітла Редакціє „Свободи"! З нагоди Рождества Христового я, Гриць Левуш, зібрав жертву між своєю родиною, шість долярів на Фонд визволеня України. На сю квоту зложили ся: Анна Дмитрів $2.00; Наталія Дмитрів, Текля Левуш, Гарасим Левуш і Гриць Левуш по $1.00. — Разом $6.00

Гриць Левуш.

167. Ню Йорк, Н. Й. Тома Козогон $1.00

168. Ню Йорк, Н. Й. На поклик Волод. Кіналя зложили при сьвятій вечері на руки тогож і Олекси Бриґідира слїдуючі особи: Мих. Копай, Ілько Кацюбка, Павло Восьний, Татіяна Чух, Марія Крыса, Анна Пілгужна, Анна Шарик, Марія Копюбка, Олекса Бриґідак і Волод. Кіналь по $2.00; Анастазія Шевчук, Юлія Будник, Анастазія Бриґідак, Михайлина Шевчук, Зофія Горуцька, Марія Павлишин, Марія Дусановська, Параня Будник, Євдокія Чух, Юлія Копюбка, Йосиф Гаврилюк, Мих. Парадівський і Ів. Кіналь по $1.00. — Разом $33.00

Збірка є призначена на два фонди по половині: на Фонд визволеня України і на фонд потерпівших в теперішній війні в Галичинї. — **Волод. Кіналь.**

169. Шамокін, Па. На річнім засїданю Руської Спілки в Шамокін, Па., під назвою „Рошен Меркентайл Ассосіейшен" зібрали наші спільники $6.50 на вдови та сироти в старім краю. Жертвували слїдуючі: Іван Глова, Алексей Шаршонь, Марко Сметана, Лука Гуретак, Іван Пирожек і Олена Глова по $1.00; Матвій Олеспевич 50 цнт. — Разом $6.50

Прошу ласкаво помістити се в нашій руській „Свободї". Чек на $6.50 залучаю. — З поважанєм, **Марко Сметана,** завідатель руського штору.

170. Ґлестонбури, Конн. На Фонд визволеня України в часї Різдвяних сьвят зібрано слїдуючі жертви: 1) В п. Григорія Явірницького на Сьвятий Вечер зібрано $4.30. Жертвували: А. Рудакевич $1.00, В. Дзюбакевич 50, Гриць Явірницький 50, Онуфрій Явірницький 50, Л. Сидорак 30, А. Смук 50, Г. Дзядик 25, С. Конікевич 50, А. Зелінка 25. 2) З коляд поміж Українцями зібрано дальші жертви: М. Дзядик 50, Джов Грай 25, Т. Фокій 50, В. Куропатва 25, П. Шпак 20, Т. Цьвікла 10, І. Ядловський 10, А. Ядловська 50, Є. Сельський 25, І. Кибус 50, М. Сламаха 18, М. Соляр 25, П. Кріль 25, Гримановський 15, Михайло Соляр 25, В. Федик 18, Н. Паславський 25, П. Стець 25, В. Дзюбакевич 25, Марія Сидорак 20, Ю. Стець 25, О. Явірницький 5 ц. Перед сьвятами жертвували: В. Федик 50 і Ю. Родзинка 15 ц. З того заплачено видатки почтові 15 ц.; остає разом $10.46

На сю цїль ходили колядувати отсї комітетові: Г. Явірницький, Л. Сидорак, С. Конікевич і А. Рудакевич. Всїм Жертводавцям щире спасибіг! — **А. Рудакевич.**

171. Гудсон, Н. Й. Сьвітла Редакціє! При утяжливій і енерґічній працї колядників, а то: Григорія Романчука, Василя Хоми, Василя Ґембурця, Миколи Делїката, Михайла Пташка і Федора Бабали зібрало ся на боєвий фонд $43.20. Розходи за дорогу до Трой, Н. Й., виносили $7.20; зістає $36.00, котрі залучаю в листї чеком, а також і спис жертводавцїв, котрий прошу помістити скоро в „Свободї".

Трета збірка на боєвий фонд з Гудсон, Н. Й.:

Йосиф Дичко, Гарасим Петришин, Василь Караш, Текля Кирилів, Якуб Гольстайн, Григорій Романчук, Яким Бабяк, Михайло Пташок, Емери Кардош, Василь Ґембурець, Теодор Бабій, Анастазія Магеровська, Тимко Пиндус, Михайло Любянецький, Іван Кучанський, Андрій Богданович, Андрій Городицький і Вінцентій Ремізон по $1.00; Теодор Гаврилюк 75 цнт.; Микола Базар, Стах Буждиган, Микола Пелех, Теодор Бабала, Василь Федьків, Федор Стоякевич, Ядоха Ткач, Василь Плука, Янько Хребор, Дмитро Кирик, Петро Любянецький, Петро Продемірський, Гриць Слободян, Михайло Гуль, Онуфрій Кіцак, Петро Кіцан і Йосиф Вішновський по 50 ц.; Олекса Мицьо 35 цнт.; Михайло Боднарчук 30 цнт.; Петро Кирилюк, Василь Сербай, Антоній Гречин, Іван Бойко, Роман Бойко, Марко Шеремета, Петро Липушинський, Демко Когут, Антін Чубан, Клим Кривошия, Йосиф Драбик, Антін Яблонський, Мартин Юрків, Андрій Сима, Йосиф Кочан, Василь Радковський, Василь Жидик і Гіларко Чуплан по 25 цнт.; Михайло Гусак і Стефан Джигун по 20 цнт.; Ксенька Рудиц 15 цнт.; Йосиф Каламар, Гнат Шурин, Кость Лоїк і Параня Любкович по 10 цнт.

Дальше зібрано в Трой, Н. Й.:

Іван Базар $1.00; о. М. Лукавський, Стефан Садурський, Андрій Бачинський, Михайло Базар, Дмитро Когут і Юрій Пристайко по 50 цнт.; Василь Берестянський 30 цнт.; Василь Губицький, Іван Зус, Андрій Мацїйовський, Іван Ковальчук, Стефан Осадчук, Петро Мицик, Іван Баран, Марія Процик, Марія Бажицька, Антін Паславський, Марія Якулек, Іван Шашкевич, Стефан Непта, Тима Іван, Петро Шашкевич і Іван Біґеза по 25 цнт.; Іван Ткач, Михайло Коваль, Іван Назаревич і Гнат Фадчук по 20 цнт.; Євка Баран 10 цнт. — Разом заслано до „Свободи" $36.00

Як би хто з жертводавцїв не був тут поміщений, то прошу сейчас мене повідомити.

Василь Сербай,
319 Warren St., Hudson, N. Y.

172. Бруклин, Н. Й. Дня 6. грудня 1914 зібрано на вічу на Фонд визволеня України і на вдови та сироти по полеглих наших братах: о. В. Лотович, М. Заверуха, К. Толопко, Гр. Литвин, М. Ковальський, В. Тимчишин, С. Чеприй, П. Шарко, К. Галушка, М. Мелько, Н. Федусь, Ю. Павчак і Гр. Тимчишин по $1.00.

Збірка через Василя Саїва по домах: М. Скоброха, Н. Турко, П. Кузьма, Т. Яструбі Ю. Климів по $1.00; дрібними датками $13.15. — Разом $31.15. З тої суми віче ухвалило вислати $15.00 до адміністрації „Америка" на сироти і вдови. Розходу було 15 центів.

Збірка через Ю. Павчака на іменинах у Павла Приступи $2.50. До „Свободи" заслано разом $18.50

Мих. Заверуха.

173. Вудгейвен, Н. Й. Сьвітла Редакціє! Просимо помістити сих жертводавцїв, що зложили свої датки на Фонд для вдів і сиріт, потерпівших у теперішній війнї в нашім рідні́м краю. Вони полишали свої рідні хати і втїкали перед лютим ворогом, щоб оборонити своє житє. Сумна і незавидна їх доля! Котрі не погинули від кулї, то тепер гинуть з голоду і холоду. Ми маємо горяче співчутє для своїх рідних і складаємо зі щирого серця, що хто може.

Братство сьв. Йосифа, від. 200. У. Н. Союза, жертвувало $15.00 і вибрало осібний комітет до збираня добровільних жертв в своїй місцевости. Жертвували слїдуючі: Тимко Кузенька $2.00; Петро Господарець, Іван Орлян, Ів. Жатковський, Стеф. Вовк, Марцелько Дучмінський, Петро Романків, Сень Малафій і Дмитро Харцишин по $1.00; Іван Петрович, Йоанна Холодинська і Іван Геба по 75 ц.; Йоанна Дзвінка, Фелїкс Орлян, Олекса Скоренький, Іван Іванчук, Стефан Семків, Василь Горін, Теодор Лїбер, Іван Чорний, Василь Воргуль, Марія Воргуль, Михайло Іванчук, Йосиф Паращук, Іван Романків, Янько Дучмінський, Михайло Ворона, Іван Вовчовський, Ілько Гардецький, Юлія Сіра і Стах Жатковський по 50 ц.; Томаш Дучмінський 35 ц.; Стефан Голуб і Ілько Ґенега по 30 цнт.; Іван Горін, Денис Великанович, Петро Клаповухий, Антін Ліпіцький, Іванко Зайончковський, Стефан Савка, Йосиф Сосновський і Антін Крупа по 25 ц.; Стефка Сіра, Йоанна Скоренька і Марія Дзюма по 10 ц. — Разом $40.00

Всїм Жертводавцям складаємо сердечну подяку!

За комітет: **Іван Орлян, Ілько Гардецький, Тимко Кузенька.**

При тій нагодї просимо подати до „Свободи", що на вату для австрійського Червоного Хреста зложили отсї добродії: Т. Кузенька 85 ц.; І. Орлян, П. Господарець і І. Жатковський по 65 ц.; І. Чорний 50 ц. — Разом $3.30. За сї гроші куплено відповідну скількість вати і вислано її до Відня експресовою компанією дня 2. грудня 1914.

174. Біскотасінґ, Онт., Кан. Хвальна Редакціє! Ласкаво прошу приняти отсих моїх пару слів у Вашій часописи. В часї сьвят Рождества Христового постановили ми запросити кількох товаришів на забаву до дому Демка Мельника. По відсьпіваню коляди п. І. Чокан повінчував і припімнув за наших бідних братів і сестер, котрі то десь в Галичинї без кусня хлїба і без даху над головою страшно бідують! Терплять всякі невигоди, бо московська орда знищила і зрабувала їм всьо! Де вони бідні сьвяткують? Чи зійшли ся вони там так, як ми тут? Га, — не знати... По сих словах кождому з нас тиснули ся сльози до очий і жаль стиснув за серце. По довшій мовчанцї кождий згадав за свою жену і дїти, котрим не може і не годен післати анї цента! Кождий заплакав гірко і постановив зложити лепту на бідних, голодуючих братів і сестер, говорячи: може моїй женї і дїтям дістане ся який гелер з моєї лепти. І зараз зложили на руки Н. Д. отсї жертви: Петро Латацький $2.00; Йосиф Дутчак, Іван Бицюк, Стефан Королюк, Никола Саврига, Демко Мельник, Йосиф Олїйник і Іван Чокан по $1.00; Марія Мельник 15 ц.; Анна Мельник 10 ц.; Яків Мельник 5 ц. — Разом $9.30

Сї гроші зложили галицькі Українцї і просять вислати їх на голодуючих в Галичинї. — З поважанєм, **Йосиф Дутчак.**

175. Сінсінаті, Огайо. В. Бучак $1.00

176. Нюарк, Н. Дж. Члени Товариства Богд. Хмельницького зложили $2.45

177. Етельверт, Ман., Кан. Хвальна Редакціє „Свободи"! Засилаю вам $5.15, котрі ми заколядували на Ф. В. У., і прошу дуже сердечно помістити тих пару слів у Вашій дорогоцїнній часописї: Долїнський $1.00; Максимець 50 ц.; Доня Накопечна 40 ц.; Волощук, Вакула, Білаш, Трембач, Фітковський, П. Моніта, В. Моніта, В. Семенюк, Марія Літвіцька, Стефан Літвіцький, Йосиф Білїнський, Гриць Троць і Новак по 25 ц. — Разом $5.15

Здоровлю читачів „Свободи" і остаю з поважанєм, **І. Грушевський.**

178. Фінїксвіл, Па. На мітінґу братства сьв. Петра і Павла на залї Мартина Воробця, зложили на Ф. В. України слїдуючі брати: Ігнатій Біл. Тарасович, Гарасим Грущак і Іван Федак по $1.00; Михаїл Чайка, Микола Коваль, Мартин Воробець, Микола Флаґа, Йосиф Янушевич, Іван Брикайлик, Іван Гозняш, Федь Грущак і Іван Яворський по 50 цнт.; Михайло Грущак, Дмитро Савчин, Никола Лісовський, Григорій Степій, Григорій Лебіщак і Йосиф Гозняш по 25 цнт.; разом зібрано на мітінґу $9.00.

На коляду, котрою займились Іван Федак, Григорій Лебіщак, Никола Лісовський і Мартин Воробець, зложили на ту саму цїль слїдуючі добродії: Микола Флаґа $1.00; Григорій Стецїй, Ігнатій Біл. Тарасович, Петро Матковський, Христина Садовська, Іван Демко, Микола Ступницький, Йосиф Янушевич і Вавро Глїнський по 50 цнт.; Йосиф Гавриш 50 цнт.; Розалїя Смола 30 цнт.; Лука Грущак, Тася Сосяк, Іван Кобик, Никола Добромильський, Мартин Воробець, Гринь Грущак, Василь Романовський, Гринь Мосяк, Іван Яворський, Гринь Сенйк, Дмитро Кретович, Павло Садовський, Никола Лісовський, Іван Федак, Михайло Ничипор, Андрій Ничипор, Іван Брикайлик, *Іван Гозняш,* Гарасим Грущак, Марія Ничипор, Гринь Лебіщак, Григорій Кретович, Микола Коваль, Іван Пінчак, Іван Федеко, Ігнатій Митетяк, Михайло Піць, Мартин Овчарик і Марія Целен по 25 цнт.; Анна Рудницька 20 цнт.; Іван Лісовський і Дмитро Поточняк по 15 цнт.; Іван Дудич, Іван Селецький, Михайло Матковський, Йосиф Гозняш, Демян Малик, Никола Грущак, Тася Лев і Михайло Грущак по 10 цнт.; Василь Лазорик і Атаназій Бокало по 5 цнт.; з коляди прийшло $14.35. — Разом усїх гроший на Ф. В. України зібрано $23.35

Сердечну подяку складаєсь усїм жертводавцям, як також тим, котрі не жалували труду займитись тим дїлом.

М. Ф.

179. Су Сен Мері, Міш. Сьвітла Редакціє „Свободи"! Посилаємо Вам чек на $20.60, котрі ми заколядували на Сьвятий Вечір на Фонд визволеня України. Жертви зложили слїдуючі добродії: Іван Козар, Федьо Михавко, Николай Самар, Василь Лопушанський, Стась Гриб, Трофим Паланюк (з російської України), Луць Кирилич і Матій Антошик по $1.00; Іван Вишинський 75 цнт.; Андрій Ґайдич, Василь Пукий, Петро Платиш (Болгарин), Стефан Яворський, Стефан Любчак, Ілько Головчак, Ілько Самар, Антоній Пивоварник, Павло Самар, Антось *Топільницький, Іван Гриб, Василь Перуцький,* Іван Пивоварник, Іван Шостак, Петро Михавко і Федьо Топільницький по 50 цнт.; Іван Козар, Николай Гриб, Василь Герич, Федьо Калька, Стась Топільницький, Василь Дрозд, Василь Козар, Павло Петров, Іван Войтко, Михайло Фарияк, Павло Оксенчук (з російської України), Ядвіґа Поптусь, Николай Антошик, Ілько Михавко і Михайло Малюк по 25 ц.; Іван Дякун 10 ц.; — Разом $20.60

Ми тут всї Русини-Українцї походимо з одного села, повіта Старий Самбір. Нам жаль, що так мало посилаємо, але нас тут є дуже малешка громада і не всї роблять, а хоч декотрі роблять, то не поспішили ся з жертвою. Такого одного панка маємо, що дав 25 центів і потім казав собі віддати. І не гнївайте ся, що ми з своїми скромними жертвами так припізнили ся. Всеж таки гадаємо, що лїпше пізно ніж нїколи. Просимо то всьо помістити в „Свободї".

Колядники з Су Сен Мері, Мішиґен.

180. Біскотасінґ, Онт., Кан. Хвальна Редакціє! Повідомляю Вас, що день Рождества Христового був нам дуже сумний бо знаємо, яка то страшна біда сего року в нашім рідним краю. Отож ми постановили зібрати пару долярів на голодуючих в Галичинї, бо як чуємо з часописий, то богато на ту цїль вже давали. Подаю імена жертводавцїв і прошу помістити їх в своїй часописи. Ось ті імена: Томко Бицюк, Іван Приймак, Стефан Королюк, Михаїл Моторний, Іван Петруняк, Стефан Піхняк і Іван Бицюк по $1.00. — Разом $7.00

Іван Бицюк.

181. Гестінґс-он-Гудсон, Н. Й. З нагоди Рождества Христового заколядовано низше подані жертви на вдови і сироти, котрі не мають жадного ратунку в нашім рідні́м краю, а доля їх така спіткала, що мусять в чужій сторонї тиняти ся в холодї і в голодї. Зложили свої датки отсї добродії: Михайло Федїв (член У. Н. С.), Ілько Перелїзний, Андрій Куйбіда, Григорій Баран, *Іван Палиця,* Стефан Морайко, Текля Шумелько і Антоній Купан по $1.00; Іван Ганьошин, Анна Баран, Андрій Воробель, Іван Стефанюк, Іван Пендерецький, Василь Фридрик, Стефан Сардинський, Іван Чернотович, Іван Пикуляк, Михайло Максимович, Михайло Кулиба, Іван Тиктор, Іван Гриць, Анна Щхоцька, Стефан Скробала, Никола Ябчаник, Теодор Висиганич, Гнат Файчак і Никола Когут по 50 цнт.; Пелаґія Ковальська, Петро Вдовин, Семко Третяк, Агафія Якимів, Каська Щховська, Стефан Борис, Михаїл Ганьошин, Анна Фичак, Теодор Майчак, Стефан Сивик, Іван Ковалик, Андрій Ковальчук, Петро Сиротяк, Стефан Всякий, Антін Кутний, Богдан Дмитро, Іван Гонцяк, Танас Пикуляк, Іван Шевця, Марія Мала, Анастазія Вічицяк і Стефан Максимів по 25 цнт.; Томко Максимів 15 цнт.; Александер Богданюк, Михаїл Маньджій і Н. Н. по 10 цнт.; Френк Палїй 40 цнт.; Йосиф Вацура 30 цнт. — Разом $24.15

Складаємо сердечну подяку тим, що не жалували свого труду і часу та ходили колядувати на таку потрібну цїль. Всїм жертводавцям спаси Біг і дай Боже, аби в другім разї жертва була подвоєна. Ми повинні на всяких забавах збирати жертви для наших братів в рідні́м краю, котрі мусїли опускати рідну стріху та утїкати перед проклятими Москалями в чужу сторону та кулити ся попід чужі плоти і дивити ся, чи дехто не змилосердить ся та не дасть кусок хлїба. Отже не забудьмо надалї за них. — **Михаїл Ганьошин, Михаїл Федїв.**

182. Індіянаполіс, Інд. Сьвітла Редакціє! Посилаю на Вашу адресу жертви, які зібрано в Сарахмана Васька на забаві на Різдво Христове. Жертвували слїдуючі добродії: Єфрем Олїйник, Васько Сарахман, Николай Ярема, Юстина Кіт, Василь Копчак і Ст. Копчак по 50 цнт.; Мих. Фляк, Николай Дудівка, В. Малїновський, Дм. Олач, Іван Батьо і Ілько Булїй по 25 цнт.; Марія Сарахман 20 цнт.; В. Сорока, Гр. Озїмок і Іван Дидьо по 10 цнт.

При такій самій нагодї на забаві в Дмитра Булїя зложили отсї добродії: Дм. Булїй з женою Марією $3.00; Петро Дашко, Дмитро Деба і Дмитро Маланяк по $1.00; Онуфер Дашко, Єфрем Олїйник, Андрій Ворик, Дмитро Ворик і Василь Павлищак по 50 цнт.; Миколай Додівка, Юрко Сарахман, Гриць Озїмок, Василь Сорока, Іван Сорока, Владислав Малїновський, Николай Ярема, Іван Витовацюк, Дмитро Скоць, Василь Корщяк і Іван Дидьо по 25 цнт.; Мих. Фляк 20 цнт.; Іван Батьо 15 цнт.; Катерина Ворик 10 цнт. Окрім того Дм. Скоць дав 15 цнт. на пересилку гроший.

Всього разом зібрано $17.15, а вислано до Редакції „Свободи" $17.05

183. Снов, Н. Д. Хвальна Редакціє! Засилаю $7.10 з коляди яко жертви для сиріт в Галичинї. Сю квоту зложили отсї добродії: з плясї (?) $1.10; М. Гаврилюк, А. Семйонів, Г. Гросуляк, М. Гросуляк, М. Дутчак і Н. Кордоновий по $1.00. — Разом $7.10

А. Семйонів.

184. Рочестер, Н. Й. Дальші жертви на повоєнний фонд. Підчас Різдвяних Сьвят члени читальні „Просьвіти" ходили колядувати поміж рочестерських Українцїв і зібрали $28.40. З того призначено на читальню одну часть т. є. $14.00, а другу часть т. є. $14.00 призначено на повоєнний фонд і сї гроші вислано на руки Редакції „Свободи"; 50 ц. пішли на розходи. — $14.00

В. Зубик, писар.

185. Нортумберленд, Па. Братство сьв. Михаїла, від. У. Н. Союза 357, зложило жертву рідному краєви з коляди і з добровільних лепт, що зібрало помежи своїми і помежи чужими людьми. Жертвували слїдуючі добродії: Братство сьв. Михаїла зі своєї каси $5.00. **Жертводавцї з повіта Бібрка:** Андрій Візьний $5.00; Дмитро Візьний $2.50; Никола Присяжник, Йосиф Івах, Йосафат Мізерак і Йосиф Шолок по $2.00; Никола Коростіль $1.20; Дмитро Гурин $1.10; Йосиф Сокольчук, Іван Кравецький, Никола Волинський, Дмитро Ленський, Іван Кошик, Василь Наґанда, Юліянна Візна, Теодор Пінтелей, Петро Крапар, Стефан Поглод, Михаїл Винник, Никола Фаринник, Гринь Потюк, Дмитро Равлинець, Яцко Пшик, Марія Равлинець (дївчина), Андрій Равлинець, Олекса Тухоліз, Михаїл Китицький, Андрій Басараб, Онуфрій Ратушняк, Михаїл Німа, Іван Стащук, Василь Мидрий і Ілько Басараба по $1.00; Гнат Галасовський 80 цнт.; Петро Заставний, Іван Ювяк, Михаїл Зїлїнський, Іван Візний, Дмитро Винник, Семен Скрут, Павло Денека, Федь Скрут, Федь Фостик, Олекса Попик, Гринь Пінтелей, Максим Баглай, Михаїл Кубай, Стефан Мізерак

(малий хлопець), Гринь Шпилик, Стефан Верес, Теодор Франків і Ева Бега по 50 ц.; Ілько Лабяк і Ганя Потяж (мала дївчина) по 25. **Жертводавцї з повіта Рогатин:** Олекса Вальчук $1.50; Семко Вальчук 50 ц. **Жертводавцї з повіта Товмач:** Михаїл Гошій і Іван Фрайнак по $1.00; Теодор Ґавазин 50 цнт.; Лукин Фрайнак, Петро Гошій, Андрій Лаврук, Лукин Ґавазин, Іван Палїй і Никола Ґураль по 25 цнт.; Іван Ґавазин 15 цнт.; Михаїл Ґавазин 10 цнт. **Жертводавцї з повіта Заліщики:** Володимир Ясїнський і Григорій Струс по $1.00; Казимир Заячківський 50 ц.; Олекса Сїсел 25 ц. **Жертводавцї з повіта Львів:** Йосиф Фіковський (Поляк) $5.00; Іван Ярошевський 75 ц.; Йосиф Совур (Поляк) 50 ц.; Юрко Єднорак 30 ц. **Жертводавцї з повіта Яворів:** Кирило Василовський $1.00; Никола Струс 40 ц.; Петро Мица і Андрей Пастух по 25 ц.; Василь Поперечний (з пов. Бучач) Павло Марціняк (з пов. Перемишляни) і Гринь Чорномаз (з пов. Тернопіль) по 50 ц.; М. Марклей (Жид угорський) $10.00; Г. Брови (Жид від Санока) $5.00; М. Ґубін (Жид російський) 50 ц.; С. Розен (Жид російський) 35 ц.; **Американцї-Анґлїйцї:** Дж. Генкак $5.00; Р. Скрембер $1.50; Б. Стам 50 ц.; М. Турней $1.00; Г. Л. Своп 50 ц.; Дж. Строг 50 ц. Дрібними жертвами зложили Анґлїйцї $5.25. Загальна сума $106.35. Розходи і посилка $1.00. — Остає $105.35

Всїм Вп. Жертводавцям складаємо на сім місци щире й сердечне спасибіг. — **А. Візьний.**

186. Ст. Джансвіл, Н. Й. Хвальна Редакціє „Свободи"! Посилаю Вам знова малий чек на $15.00, котрі то гроші заколядували наші хлопцї в Ст. Джансвіл на Фонд визволеня України. Честь тим, що потрудились пійти з колядою, а також і тим, що зложили свої лепти на сю народну цїль. — **Михайло Рапач.** — $15.00

187. Ню Йорк, Н. Й. Ті жертви, що я зібрав від добрих Українцїв і Українок на хрестинах у п. Василя Дерефійки дня 10. січня б. р., призначені для українських вдів і сиріт по убитих на війнї вояках, що пролляли свою кров *для своєї вітчини. Ось імена чесних жертводавцїв:* Яцко Ільчишин, Василь Дерефійка, Гринь Басамак і Владислав Сопелдек по 50 ц.; Роман Бепа, Кирило Петрів, Лука Олїйник, Гринь Заборський, Катерина Галущак, Настя Ропська, Никола Гулей, Стах Пацевко, Настя Лїва, Марія Капола, Марія Кардаш, Теодор Пацевко, Петро Чорненький і Михайло Іванців по 25 ц.; Марія Качараба і Іван Цибран 10 ц. — Разом $5.70

Яцко Ільчишин.

188. Гудсон, Н. Й. Хвальна Редакціє! Прошу приймити нашу лепту, котру ми зложили на коляду своїм братям і бідним сиротам та вдовам у старім краю. Зложили *ось ті: Григорій Лоґа, Іван Гайдук, Стефан Ільків,* Семко Кирилів, Василь Андрушків і Войтко Радчук по $1.00. — Разом $6.00

З поважанєм, **Григорій Лоґа.**

189. Перри, Н. Й. На Фонд визволеня України жертвували слїдуючі особи: Николай Перон $1.00; Катерина Задорецька, Анна Криворучка і Михаїл Сеник по 50 цнт. — Разом $2.50

Николай Перон.

Сума оголошена в сім числї „Свободи" виносить $518.36
Оголошено в ч. 7. „Свободи" $3.372.47.

ЗАГАЛЬНИЙ СТАН $3.885.83.

ВІЙНА НА МОРИ.

(Продовженє зі стор. 1-шої).

лїв і нема надії, аби можна їх яким способом видістати з ледів.

Архангельськ — се була одинока російська пристань в Европі, яку мала Росія підчас війни. Тепер Росія не має доступу до моря. Се великий удар для Росії, бо тепер вона **не може нічого дістати від своїх союзників — Анґлії і Франції, а здало би ся передівсім трохи гармат і амуніції,** а крім того богато инших промислових продуктів, яких нема у великій Росії з маленьким промислом.

Бідний ледолом „Канада" стоїть серед білих ледів в товаристві 16-ти инших замерзлих кораблів. Навідують ся до них хиба білі медведі, котрі люблять ті околицї, студені як московське серце

—о—

ХТО ПОБІДИТЬ?

БЕРЛИН, столиця Нїмеччини (через Амстердам), 23. січня. — Тутешні ґазети подають нинї розмову з ґенералом ґрафом фон Мольтке, недавним головним командантом нїмецької армії.

— Як гадаєте — спитав ся редактор ґенерала — чи цїсар Вільгельм богато поносить вини за виповідженє війни?

На сї слова ґенерал Мольтке вдарив сильно пястуком в стіл і сказав:

— Так, і то дуже богато! А я вас спитаю ся, чи люди коли застановляли ся над тим, яка є велика одвічальність монарха, котрий мусить у грі ставити кров свого народа? На такий крок рішаєть ся монарх, таксамо як і перед теперішною війною цїсар Вільгельм, — лише тодї, **як ходить о житє або смерть його народа!**

— А чи Ваша Екcцеленція сподіваєть ся, що мир скоро прийде? — питав ся дальше редактор нїмецької ґазети.

На се відповів ґенерал фон Мольтке:

— Війна може ще довго тривати. Наші (нїмецькі) побіди в російській Польщі мають дуже велике значінє. Щодо Французів то вони гірко завели ся у своїх надїях; тепер вони бачать, що їх остання проба походу проти нїмецької армії показала ся цїлком невдачною. А на сходї російські маси, на яких Франція також будувала свої надії, стоять розгромлені і безсильні. Можете бути спокійні, що Нїмеччина не загине! Ми побідимо!

РОДИМЦЇ! ПРИ ВСЇХ НАГОДАХ ЗБИРАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ.

ВИКАЗ

убитих, ранених, полонених і пропавших Українців у теперішній війні.

СКОРОЧЕНЯ:

п. = піхота (інфантерія)
стр. = стрільці (єгри)
у. = улани
д. = драгони
а. = артилєрія (полева)
а. кн. = артилєрія кінна
а. гір. = артилєрія гірська
а. кр. = артилєрія кріпосна
г. = гавбиці (полеві)
г. т. = гавбиці тяжкі
пн. = піонїри
сап. = сапери
тр. = трен (достава амуніції і живности)
с. = санітети
л. = ляндвер (піх. краєвої оборони)
у. л. = улани ляндвери
а. л. = артилєрія ляндвери
г. л. = гавбиці ляндвери
з. о. = загальне ополчене (ляндштурм)
ж. = жандармерія
ск. ст. = скарбова сторож.

Подане при імени число означає полк (реґімент), баталіон або дивізію.

(Дальше).

Листа утрат ч. 56
видана 13. падолиста 1914.

РАНЕНІ:

Майстревич Михайло, 34 з. о.
Макаревич Теодор, 89 п.
Малюський Йосиф, 89 п.
Мандзюк Михайло, 89 п.
Манько Данило, 89 п.
Марняк Иван, 89 п.
Маркевич Иван, 89 п.
Масевич Никола, 77 п.
Масюк Андрій, 89 п.
Масюк Михайло, 89 п.
Мазур Григорій, 89 п.
Мазуркевич Йосиф, 34 з. о.
Мелин Іван, 89 п.
Месарович Дмитро, 89 п.
Михалевич Василь, 34 з. о.
Мельник Стефан, 34 з. о.
Метнишин Данило, 89 п.
Микита Олекса, 89 п.
Милавський Никола, 89 п.
Мисюк Іван, 89 п.
Мизюк, 89 п.
Мотла Никола, 89 п.
Мокринський Михайло, 77 п.
Мошан Петро, 34 з. о.
Мозоль Стефан, 34 з. о.
Мургава Олекса, 89 п.
Мурянець Володимир, 89 п.
Музичка Іван, 89 п.
Микитник Федор, 34 з. о.
Надуличний Андрій, 89 п.
Нагайло Василь, 89 п.
Налепа Стефан, 89 п.
Назарович Кость, 89 п.
Нечипір Олекса, 89 п.
Немилович Нестор, 77 п.
Николяк Никола, 34 з. о.
Николяк Петро, 34 з. о.
Новицький Володислав, 89 п.
Носаль Йосиф, 89 п.
Олех Антін, 34 з. о.
Ординець Михайло, 89 п.
Панас Атанас, 89 п.
Панчишин Іван, 34 з. о.
Пастерняк Йосиф, 89 п.
Пастущак Франко, 77 п.
Паланса Гринько, 89 п.
Павлів Іван, 34 з. о.
Павлюка Михайло, 89 п.
Пецух Кость, 77 п.
Пенцак Василь, 34 з. о.
Плахта Йосиф, 34 з. о.
Пілгріний Василь, 89 п.
Полуга Василь, 89 п.
Предко Іван, 89 п.
Проць Пилип, 89 п.
Проказа Іван, 89 п.
Пундяк Теодор, 89 п.
Пирчак Юрко, 34 з. о.
Низик Іван, 89 п.
Радейко Семен, 89 п.
Река Михайло, 89 п.
Ренчаковський Яцко, 89 п.
Родич Юрко, 89 п.
Рогаля Йосиф, 34 з. о.
Роговий Іван, 89 п.
Роїк Стефан, 89 п.
Романяк Михайло, 89 п.
Романів Стефан, 89 п.
Роза Теодор, 89 п.
Розкрут Йосиф, 89 п.
Рудкевич Іван, 34 з. о.
Рудкевич Михайло, 89 п.
Саламаха Дмитро, 34 з. о.
Саламаха Григорій, 89 п.
Сало Пилип, 89 п.
Сало Прокіп, 89 п.
Сарахман Петро, 77 п.
Сава Іван, 34 з. о.
Савицький Йосиф, 34 з. о.
Сех Михайло, 89 п.
Семків Павло, 89 п.
Свенко Теодор, 89 п.
Севів Теодор, 89 п.
Севьків Дмитро, 77 п.
Серафин Теодор, 89 п.
Сівак Михайло, 34 з. о.
Сиаб Василь, 89 п.
Скреметка Юрко, 10 г. т.
Слабик Петро, 89 п.
Станкевич Петро, 89 п.
Стецишин Іван, 77 п.
Смерек Іван, 34 з. о.
Смолій Михайло, 89 п.
Сиґур Данило, 89 п.
Соха Никола, 77 п.
Сохацький Йосиф, 89 п.
Сотковий Войтко, 34 з. о.
Сроковський Василь, 34 з. о.
Сроковський Стефан, 89 п.
Стець Онуфрій, 77 п.
Стедній Іван, 89 п.
Стенчин Юрко, 34 з. о.
Стецина Петро, 89 п.
Стефанко Антін, 89 п.
Стельмах Михайло, 34 з. о.
Степаняк Михайло, 34 з. о.
Степаняк Петро, 89 п.
Стороньский Іван, 89 п.
Сторожук Іван, 15 п.
Стратасінський Іван, 89 п.
Строцький Іван, 89 п.
Стик Дмитро, 89 п.
Сушинський Стефан, 89 п.
Свистовиі Гнат, 89 п.
Сидорак Олекса, 89 п.
Сикула Василь, 34 з. о.
Симко Стефан, 90 п.
Табачінський Йосиф, 77 п.
Тамака Михайло, 89 п.
Тединський Михайло, 89 п.
Теребух Михайло, 77 п.
Терешкун Ілько, 89 п.
Терлецький Франко, 89 п.
Теслюк Олекса, 34 з. о.
Томчишин Войтко, 90 п.
Грелька Іван, 34 з. о.
Труба Іван, 89 п.
Тухонський Стефан, 17 л.
Тихий Йосиф, 89 п.
Тилїцький Михайло, 89 п.
Тимців Михайло, 77 п.
Тканишин Никола, 89 п.
Тимо Теодор, 89 п.
Тимочко Михайло, 89 п.
Тиндик Василь, 89 п.
Тверль Онуфрій, 89 п.
Твердохліб Тимко, 89 п.
Уніят Петро, 34 з. о.
Фалута Іван, 89 п.
Федай Іван, 89 п.
Федак Михайло, 89 п.
Федик Михайло, 77 п.
Филин Михайло, 89 п.
Філь Петро, 89 п.
Флюнт Василь, 77 п.
Франкович Іван, 89 п.
Хац Дмитро, 77 п.
Хай Іван, 89 п.
Хамик Іван, 89 п.
Хамуляк Іван, 89 п.
Харко Стефан, 89 п.
Химяк Теодор, 89 п.
Ходан Никола, 34 з. о.
Ходор Йосиф, 17 л.
Холод Дмитро, 89 п.
Хомик Михайло, 89 п.
Хорус Іван, 34 з. о.
Хухра Стефан, 89 п.
Цебуляк Іван, 34 з. о.
Цьох Франко, 89 п.
Цвинар Михайло, 34 з. о.
Цимбриляк Іван, 77 п.
Чайковський Михайло, син Демковича, 34 з. о.
Чапко Василь, 77 п.
Чапран Іван, 89 п.
Чекайло Франко, 89 п.
Черхавський Теодор, 77 п.
Чернявський Гринько, 89 п.
Черняєвський Василь, 89 п.
Чопко Йосиф, 89 п.
Чопко Петро, 89 п.
Чорний Василь, 89 п.
Чихрай Никола, 77 п.
Шаям Йосиф, 89 п.
Шаборанський Петро, 89 п.
Шаргут Петро, 89 п.
Шевчук Никола, 34 з. о.
Шміґельський Гриць, 89 п.
Шмільо Іван, 89 п.
Шот Іван, 89 п.
Шпак Іван, 34 з. о.
Шпаковський Іван, 89 п.
Шведа Іван, 89 п.
Шимоняк Василь, 88 п.
Шепаняк Михайло, 89 п.
Щурко Гаврило, 34 з. о.
Щипель Тома, 89 п.
Юрчило Дмитро, 89 п.
Юркевич Володимир, 34 з. о.
Яцків Михайло, 89 п.
Яцковський Іван, 34 з. о.
Янушкевич Михайло, 89 п.
Яранко Василь, 89 п.
Яремчак Іван, 34 з. о.
Яремко Павло, 89 п.
Яремій Василь, 89 п.
Ярош Андрій, 34 з. о.
Яськів Йосиф, 89 п.
Яворський Володимир, 77 п.

ПОЛОНЕНІ:

Бригілевич Ілько, 89 п.
Дума Антін, 89 п.
Дикий Теодор, 89 п.
Качурба Володислав, 89 п.
Петрик Дмитро, 89 п.
Репетило Іван, 89 п.

ДОПОВНЕННЯ І ПОПРАВКИ
видані 13. падолиста 1914.

До лісти страт ч. 10:

Богайчук (замісць Бугайчук) Іван, 95 п., ранений.

До лісти страт ч. 14:

Романишин Василь (ляйтн.), 85 п., ранений
Баран Михайло, 10 а. кін., ранений
Іванюк Северин, 3 у. л., ранений
Кисіль Василь, 10 а. кін., ранений
Кісьола Теодор, 10 а. кін., убитий
Константинович Іван, 10 а. кін., ранений
Косилач Михайло, 10 а. кін., ранений
Костів Василь, 3 у. л., убитий
Полянський Йосиф, 10 а. кін., убитий
Романовський Григорій, 10 а. кін., ранений
Швед Стефан, 3 у. л., ранений.

До лісти страт ч. 15:

Ваганчук Василь, 2 тр., ранений
Мацьків Іван, 25 стр., ранений.

До лісти страт ч. 17:

Котик Ернест, 19 з. о., пропавший.

До лісти страт ч. 19:

Лотоцький, 11 у., убитий.

До лісти страт ч. 23:

Городиський Прокопяк, 3 у., ранений.

Листа утрат ч. 57
видана 14. падолиста 1914.

УБИТІ:

Балко Петро, 16 л.
Боднар Андрій, 220 з. о.
Винярський Тома, 11 г.
Голда Іван, 16 л.
Дайвер Антін, 220 з. о.
Іванець Іван, 57 п.
Кіцелюк Григорій, 31 л.
Копець, 31 л.
Свідер Павло, 20 п.

РАНЕНІ:

Білецький Василь, 11 г.
Бурий Томко, 220 з. о.
Галина Петро, 3 сап.
Гнатишин Іван, 31 л.
Грабовський Антін, 31 л.
Гричук Стефан, 31 л.
Галиш Василь, 11 г.
Ґерчук Антін, 57 п.
Доскоч Іван, 11 г.
Жеребецький Володислав, 11 г.
Зварич Юрко, 3 сап.
Качмар Юрко, 11 г.
Колодій Іван, 3 сап.
Корчик Матвій, 31 л.
Коваль Іван, 11 г.
Крук Пилип, 3 сап.
Кузьма Филимон, 220 з. о.
Маковейчук Дмитро, 3 сап.
Марків Василь, 20 п.
Матлах Іван, 31 л.
Муха Стефан, 3 сап.
Озарків Василь, 11 г.
Пічуга Данько, 220 з. о.
Сорконяк Іван, 31 л.
Тарнопольський Михайло, 31 л.
Чабан Іван, 11 г.
Янда Мартин, 3 сап.

ДОПОВНЕННЯ І ПОПРАВКИ
оголошені в лісті ч. 57.

До лісти страт ч. 7:

Парбоцький Войтко, 35 л., ранений.

До лісти страт ч. 22:

Вандзура (замісць Вандзора) Дмитро, 24 п.

До лісти страт ч. 23:

Гаупшенко Войтко, 24 п., ранений
Семенюк Василь (замісць Василь Петро), 24 п., убитий
Семчин (замісць Семчич) Яків, 24 п., убитий
Щербан Петро, 24 п., ранений
Турушенко Іван (замісць Михайло), 24 п., ранений.

Листа утрат ч. 58
видана 15. падолиста 1914.

Українців нема.

Листа утрат ч. 59
видана 15. падолиста 1914.

УБИТІ:

Тимків Іван, 92 п.

Листа утрат ч. 60
видана 17. падолиста 1914.

УБИТІ:

Андрейко Іван, 8 д.
Варонка Іван, 13 стр.
Віхонський Василь, 4 стр.
Гайдук Йосиф, 40 п.
Габер Михайло, 4 стр.
Дячкевич Юрко, 13 стр.
Дубаник Александер, 4 стр.
Козак Юрко, 13 стр.
Козар Михайло, 13 стр.
Козбур Стефан, 13 стр.
Кульчицький Теодор, 77 п.
Малюк Никола, 90 п.
Михайлечко Дмитро, 30 п.
Мисак Іван, 13 стр.
Мулинський Михайло, 4 стр.
Микитин Юрко, 13 стр.
Полна Антін, 90 п.
Послушний Йосиф, 4 стр.
Сатер Петро, 13 стр.
Семенишин Дмитро, 13 стр.
Собило Адам, 90 п.
Сорока Василь, 45 п.
Суровецький Петро, 4 стр.
Тюпюник Михайло, 30 п.
Титиш Дмитро, 13 стр.
Уцінський Василь, 13 стр.
Федоренко Михайло, 13 стр.
Федоришин Петро, 13 стр.
Хай Михайло, 77 п.
Ходор Михайло, 90 п.

РАНЕНІ:

Адамчик Іван, 13 стр.
Андрусишин Іван, 13 стр.
Антонович Іван, 13 стр.
Барановський Василь, 30 п.
Боднарчик Яким, 13 стр.
Біда Евген, 13 стр.
Білянин Іван, 13 стр.
Васкців Гринько, 30 п.
Вінтоняк Михайло, 13 стр.
Глинка Петро, 13 стр.
Гнатюк Іван, 13 стр.
Голуб Василь, 13 стр.
Граб Евген, 30 п.
Гук Ілько, 13 стр.
Гук Прокіп, 30 п.
Гулима Йосиф, 13 стр.
Добрянський Василь, 13 стр.

(Дальше буде).

Коли хочете мати спокій в родині, то мусите купити календар У. Н. Союза на 1915-тий рік, бо нічим так не задовольните цілої родини, як власне сим календарем. Він такий красний і цікавий, що кождий покине сварку або сплетні, а візьме ся до читаня і навчить ся богато цікавих та вартісних річий. Один примірник коштує всего вже разом з почтою 60 ц. Купіть собі і радьте другим. Замовленя посилайте до „Свободи".

ДО ВІДОМА ПЕРЕДПЛАТНИКІВ „СВОБОДИ".

Сим повідомляємо всіх наших нових і старих передплатників, що на надсилані передплати не будемо висилати ніяких осібних поквітовань. Від тепер будемо такі поквітовання подавати при кождій адресі наклеєній на часописи. Там буде подана дата, до якого часу передплата зістала заплачена.

По упливі часу передплати не будемо висилати ніяких упімнень щодо відновлення передплати, а кождий передплатник, котрому буде залежати на тім, щоб не перервано йому висилки часописи, повинен сам звернути увагу на речинець скінчення передплати і завчасу її відновити.

Часописи не можемо висилати нікому на кредит, бо сего не дозволяє почтовий закон.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ЧИТАЮТЬ ОГОЛОШЕНЯ.

За всі оголошення (адвертайзменти), поміщені в „Свободі", редакція не відповідає. Хто замовляє щонебудь з поміщуваних оголошень, нехай звертає ся просто на адресу тої фірми, яка оголошує ся; в „Свободі" належить замовляти лише те, що „Свобода" оголошує від себе. На се треба добре уважати.

Звертаєсь увагу Вп. читачів нашої часописи, що, коли вони висилають замовлення до фірм оголошуючих ся в нашій часописи, роблять се на власне ризико і редакція за се не відвічає ні не може.

Адм. „Свободи".

РОДИМЦІ! ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА, БО СЕ Є ОДИНОКА І НАЙБІЛЬША УКРАЇНСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ В АМЕРИЦІ!